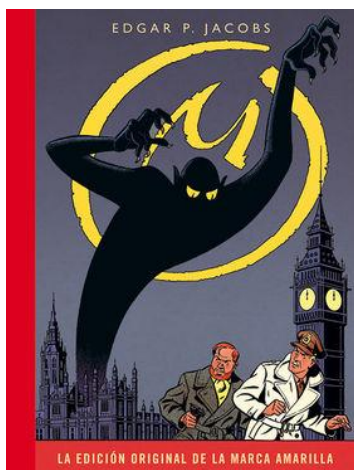

Vist a la xarxa

Publicació lliure i independent, de periodicitat aleatòria: surt quan cal i quan convé !

“La Marca Amarilla”, la maledicció de Jacobs.

Arriba a Espanya la versió per a col·leccionistes de “**La Marca Amarilla**”, una obra mestra que va establir les bases del còmic europeu per a adults.

“És de nit i plou. Els Royal Fusiliers fan la seva ronda per la Torre de Londres. Tot d'un cop trenca la tranquil·litat. Algú ha robat les joies de la Corona i ha deixat pintada una estranya “M” (pronuncieu Mu, és una lletra grega) a manera de signatura.”

Així comença *La Marca Amarilla*, l'obra mestra del belga Edgar P. Jacobs (1904 -1987) pioner del còmic per a adults a Europa. La tercera aventura de *Blake i Mortimer* torna a l'actualitat gràcies a una edició limitada per a col·leccionistes que, per primera vegada, permet gaudir de la historieta completa, amb la mida i color originals, i enriquida amb un complet dossier. **Norma Editorial** només ha publicat 1.000 exemplars que estan fent furor entre els aficionats.

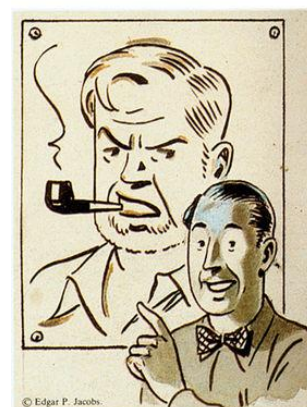
Amb aquesta, ja són tres les edicions d'aquesta joia. A Espanya, la seva arribada va tenir una mica de declaració de principis. El 1983, quan els aficionats als còmics es dividien entre partidaris de la Línia Chunga (*El vívora*, *Makoki* ...) i la Línia Clara, la revista *Cairo* es va atrevir amb ella. Tota una aposta del seu director, **Joan Navarro**, que va sorprendre a propis i estranys en incloure en el *Gotha* dels postmoderns **una aventura (en principi) per a nens publicada originalment el 1953!**

Per a nens? En tot cas, publicada en una publicació infantil (la revista *Tintin*) però dibuixada per un visionari que pensava que els còmics podien ser alguna cosa més. El tipus era Edgard Pierre Jacobs (es va treure la “d” del seu nom per semblar més anglès), **un personatge que encara avui segueix sent un misteri tot i que s'han publicat tant les seves memòries com diverses autobiografies.**

HERGÉ, EL SEU MILLOR ENEMIC

Jacobs ha passat a la història com un dels col·laboradors de **George Remi “Hergé”** (el pare de Tintín) que, un dia, va decidir volar pel seu compte amb la seva pròpia sèrie, les aventures de *Blake i Mortimer*. No obstant això, la relació personal i professional entre tots dos dona per a molt més. Per saber el que el primer va aportar al segon n'hi ha prou comparant les versions originals de *L'orella escapçada* o *El Lotus Blau* amb les de color.

L'autor de *La Marca Amarilla* **néixer artista, però la seva gran passió no van ser els còmics** (als quals va arribar per accident) sinó l'òpera. Fins als 36 anys va intentar sense èxit triomfar als escenaris així que el 1940, durant l'ocupació alemanya, va decidir reciclar-se com a il·lustrador. El seu primer treball va ser fer la seva pròpia versió de *Flash Gordon* quan els nazis van prohibir que l'importessin. Un altre fracàs, els nazis també el van prohibir. Així, va decidir treure el seu primer àlbum: *El Rayo U* (1943).

Vist a la xarxa

Publicació lliure i independent, de periodicitat aleatòria: surt quan cal i quan convé !

La seva vida es va creuar amb la d'Hergé quan es va encarregar dels decorats de l'obra teatral *Tintín a l'Índia* (*El misteri del diamant blau*). El geni li va demanar ajuda per refer algunes de les primeres aventures del seu personatge per a l'edició en color. Es va fer el ronso, però al final va acceptar.

L'AMISTAT VA SEGUIR MALGRAT TOT

Aviat Hergé s'adona que aquell tipus és una joia i el converteix en el seu col·laborador per a la saga *El Secret de l'Unicorn* (1942) i més tard com colorista a *Les 7 boles de cristall* (1943). Són

com l'aigua i el oli. El mestre és més d'explicar una història amb els seus personatges, no li dóna amb prou feines importància als fons i demana claredat. Jacobs és minuciós en tots els detalls (es llaura una fama de lliurar sempre tard), li agrada jugar amb les ombres i gaudeix amb trames més complexes. Per a ell, el còmic és com l'òpera però en paper.

Sobre els seus tres anys d'intensa relació s'ha escrit molt. **Van acabar relativament malament, però mai van deixar de ser amics.** Tot es va començar a torçar

quan Jacobs va demanar més temps per als seus projectes personals (el 1946 comença la seva primera aventura amb *Blake i Mortimer*) i quelcom que Hergé no pot acceptar: que el reconguin com a coautor de les noves aventures de Tintín.

La censura s'encarrega de marcar en quin terreny es mou cada un. Mentre el periodista del tupè és el favorit dels pares, França prohibeix la importació de la segona part de *El Secreto del Espadón* de Jacobs. Després, la comissió per a les publicacions infantils també posa problemes a *El Enigma de la Atlántida* (1955) i *La Trampa Diabólica* (1960) i va necessitar cinc anys fins que s'autoritza a França (en contra de l'opinió de la Unió d'Associació de Famílies). Al final, mig deprimit, deixarà de dibuixar durant més de tres anys.

RAONS I RENYINES, LA LLUITA VA MÉS ENLLÀ

Però la lluita entre els genis va més enllà. Quan decideix anar-se'n, Hergé s'adona que no pot continuar sense col·laboradors que s'ocupin dels detalls que ell no sap fer (més tard crearà *Studios Hergé*). És cert que li va obrir les portes com a membre fundador del *Journal Tintin*, però també s'encarrega que Casterman no publiqui els seus àlbums. Tampoc permetrà que el seu col·laborador Bob de Moor l'ajudi a acabar *Las tres formulas del Profesor Sato* (1971). Ho farà, sí, però el 1990.

Hergé va envejar tant com admirar a Jacobs. A ell li deu que el Capità Haddock no es quedi únicament en un personatge de *El Cranc de les Pines d'Or* (1941), com estava previst inicialment. Fins i tot intenta copiar la seva aposta per la ciència ficció en la saga *Objectiu: La Lluna* (1953) o *L'afer Tornassol* (1956). En aquesta i altres obres Jacobs apareix dibuixat en segon pla a manera d'homenatge.

La relació personal també és plena d'alts i baixos. Jacobs va defensar al seu amic quan, després de la II Guerra Mundial, va ser acusat de col·laboracionista i va tornar al seu costat quan se li va detectar el càncer que va acabar amb la seva vida. En canvi, Hergé no el va secundar quan va

Vist a la xarxa

Publicació lliure i independent, de periodicitat aleatòria: surt quan cal i quan convé !

ser acusat d'excessivament violent i racista en els 70. Es va oblidar que quan va tenir la seva primera depressió a finals dels 40 Jacobs va ser el seu sac de llàgrimes.

Però no és just atribuir-li tots els seus mals a Hergé. Jacobs va ser tan gelós del seu treball que racionava seva relació amb els col·laboradors, fins al punt que amb els seus amics **Jacques Van Melkebeke** o **Jacques Lardy** (en quins es va inspirar per Mortimer i Blake respectivament) tot just hi va treballar una vegada. El seu divorci augmenta la seva misantropia i no contribueix en res a la seva imatge que es dona a la fuga després de provocar un accident de cotxe a principis dels 80 . Els últims anys són d'una soledat "gairebé paranoica". Segons els seus biògrafs **Benoît Mouchart** i **François Rivière** (*La Damnation de Edgar P. Jacobs* , 2006) tot això va fer que visqués la seva condició de dibuixant gairebé com una maledicció.

LA MARCA AMARILLA

De tots els seus treballs, *La Marca Amarilla* és sens dubte la seva obra mestra. Per a alguns és tan superior al que va fer abans i després que és l'única que compta. Va començar a publicar-se el 1953 i, a raó d'una pàgina per setmana, els lectors van haver d'esperar 14 mesos per conèixer el desenllaç. Explica la llegenda que a Bèlgica s'esgotaven els retoladors grocs i poques parets es van lliurar de despertar-se amb una "M" pintada.

Per a aquesta història, Jacobs va donar el millor de si mateix.

Les cites cinèfiles se succeeixen des del gest de complicitat a

Nosferatu (F.W. Murnau , 1922), a la portada que finalment no va poder publicar (i que recupera Norma en aquesta edició) fins a la màquina de hipnotitzar prestada de *El caso de los dedos cortados* (Roy W. Neil , 1945) o l'accident de tren inspirat en *El hombre invisible* (James Whale , 1933). Però sobretot, un inoblidable cop d'ull a *M, el vampiro de Düsseldorf* (Fritz Lang , 1933).

Amb tant homenatge al setè art no és estrany que hi hagi hagut fins a tres intents de portar el còmic a la gran pantalla, i tots es van saldar en fracàs. El més conegut és el de **Alex de la Iglesia**, que pensava comptar amb **Hugh Laurie** i **Kiefer Sutherland** com a duet protagonista. Tampoc van prosperar els projectes dels francesos Charles Gassot o Michel Marin.

Però el que la fa única és una trama, adaptació lliure de *El cerebro de Donovan* (1942) de **Curt Siodmak** , i una aposta pel realisme que va portar a Jacobs a incloure al mateix **Winston Churchill** en una de les reunions per intentar atrapar el misteriós lladre de joies i segrestador de científics que signa la seves malifetes amb una "M" groga. Una obra publicada en una revista infantil, sí, però no per a nens. Amb Jacobs els còmics van començar a superar l'adolescència.

JAVIER CAVANILLES

CulturPlaza, cultura i societat.

(Tràiler del projecte de Michel Marin: <https://www.youtube.com/watch?v=ZOQqgSjgE>)